

# SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ

**Dr PÁL ERNŐ**

ÜGYVÉD.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

**Dr HINLÉDER FELS ÁKOS**

ÜGYVÉD

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS:

**FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

## Nemzeti államot!

Elérkezett a nagy alkotások kora. A megújulás ünnepe üljük. Izmok dagadnak, karok feszülnek, a munkára készség, a tettrevágyás öröme ragyog minden arcon. És nemcsak nagy, de magaslatos feladatok is várnak megoldásukra. Évszázadok mulasztásait kell helyrehozni a bontás és alkotás kettős munkáját egyszerre kell végeznünk, még pedig rövidre szabott, gyorsan muló határidő alatt Adja Isten, a magyarok Istene, hogy a mű sikerüljön és késő ezredékig hirdesse az új korszak emlékét.

Az állami élet merőben új alkotmányát kell a korhadt romok helyében létesítenünk. E munka nem lesz könnyű, de sikerülni fog, mert sikerülnie kell. A béka-egérharcok ideje örökre letűnt; nagy, életbevágó problémák megoldása fogja nyomon követni

Az országban ideig-óráig lehet még a meddő politikai kérdésekről szó, de ezek önmaguktól elülnek, mint vihar után a felhők. Valamely ország igazi életető napja: a gazdasági jólét. Pártolni minden mozgalmat, mely azt elősegíti, kötelessége e nemzet minden polgárának. Ez a szó: iparpártoló azonban a politikai jelszók örvényébe sülyed, ha nem keressük annak igazi benső értelmét és nem alkalmazzuk azt gyakorlati értelemben is.

Meg kell és meg lehet teremteni a gazdasági jólétet akkor is, ha a közjogi intézmények még ugy is utjában állanak a fejlődés létréhozatalának.

Az önálló vámtérület tagadhatlanul legbiztosabban és legjobb esetben segítené a magyar ipart és kereskedelmet. Ámde ne feledjük, hogy minden embernek jogában áll saját háza előtt a vámsorompókat felállítani az által, hogy elutasít magától mindent, a mi nem magyar, vagy a mi nem magyar munkáskéznek a terméke.

Ezen egyszerű eljárással új erőforrásokra tesz szert a magyar ipar, olyanokra, melyek sokkal észszerűbbek és célravezetőbbek, mint például az önálló vámtérület létesítése által előálló kényszeriparpártolás.

Ezzel távolról sem mondjuk, hogy az önálló vámtérület felállításáról lemondunk, avagy annak elodázását helyeselnők: el-

lenkezőleg, mi éppen azt kívánjuk igazolni, hogy mi magunk is képesek vagyunk közremunkálni az ébredés új korszakán; megelőzve a hosszú időt, melynek szerződéses törvényünk értelmében le kell peregni, hogy az önálló vámtérület gyakorlatilag is felállítható legyen.

De az bizonyos, hogy jelszavak és politikai hangzatos kijelentések nem elégségesek az új korszak ébredésére; míg az egyének öntudatos eljárása biztosan megéri e nemzet gazdasági jólétének édes gyümölcsét.

Mindezekből kitűnik, hogy elsősorban nem a vezetők akaratától és tudásától függ a legfontosabb problémák megoldásának kérdése, hanem maga a magyar társadalom az, melynek kezében letéve nyugszik a jövő Magyarországa kialakulása. Sohasem is járt sikerrel, ha valamely nemzet kizárólag egy-két nagy fiára bízta sorsát. Emberek vagyunk mindnyájan és mindegyikünk tévedhet...

De azután az alkotmányos, a parlamentáris élet alapfeltételeivel is ellenkezik az oly irányú nemzeti élet, melyben a nemzet zöme, az egységessé tömörült polgárság is csak passzív szerepet játszik. Nekünk kell indítványoznunk, nekünk kell arra ügyelnünk, hogy indítványaink törvényes erőre emelkedésük után végre is hajtassanak és a mi gondunk kell legyen, hogy e betartás nemzeti szempontból is kifogástalan legyen.

Van azután oly terep is, a melyen az állam vezetősége csakis a lakossággal együttes működéssel érhet el sikert. Ez a terep a népoktatás, melynek nemzetivé tétele a legközelebbi jövő legfontosabb kérdése.

Az a népoktatás, melyet a legutóbbi parlamentáris kormány léptetett életbe, nem felel meg teljesen azon célnak, melynek megtelelelnie kellett volna. Az állami népoktatás törvénye nem olyan kérdés, melyhez kesztyűs kézzel lehetne nyulni. Nincs széles Európában egyetlen egy olyan állam, mely akkora közönnyel nézte volna ifjúsága tekintélyes részének lassu munkával való megmegtelyezését, mint Magyarország.

A nemzetiségi periferiákon mindenütt magyar ellenes, lelkiismeretlen politikai agitátorok kezében van a népnevelés ügye és ezen körülmény gyászos

eredménye napról-napra világosabban szembeszökik.

Ezen az állapoton változtatni kell. Nem nézhetjük ölbetett kezekkel, szó, ellenvetés nélkül, hogy jövendők legszentebb, legbiztosabb zálogát tőlünk orozva elvegyék; ezer és ezer serdülő szívet tőlünk elidegenítsenek és konkolyt hintsenek a sarjadozó buza közé.

Mit kimélet, mit gyengédség! Tüzzel-vassal kell kiirtani az olyan hitvány konkolyvetőket, kik lelkiismeretlenül rontják meg az ifjúság lelkületét.

A kérlehetetlenségigortól mindeztideig bennünket az az aggodalom tartott vissza, hogy a külföld véleményétől fáztunk.

De most legyen már vége ennek az álszeméremnek, ne törődjünk ellenségeink szájhöködsévével, hanem csak egy tekintet lebegjen szemünk előtt: a nemzeti állam kiépítése.

A nemzetiségeknek vagy meghajolniuk, vagy megtörniök kell, de nem fogunk idegen testet tűrni szervezetünkben, nem fogjuk nézni, hogy külön állam létesüljön e nemzet határain belül. Akinek nem tetszik a fajmagyar politika, a kinek nincs inyére az, hogy magyar ember legyen abban az országban, a melyben magyar kenyeret eszik, az szedje cók-mókját és menjen oda, ahol kívánatos jövevénynek tartják.

De azt nem fogjuk megtűrni, hogy szinmagyarok ezrei csak azért vegyék kezükbe a vándorbotot, hogy annál több hely legyen legádázabb ellenségeink pöffeszkedésére.

A gígyó fészket el kell taposnunk és már csirájában el kell fojtanunk a fenyegető veszedelmet. Ki innen az idegen érzelmekkel és a legközelebbi generáció már csak magyar nyelven, magyar szellemben tanulja magyar hazájának szeretetét.

## A politikai helyzetről.

\* Az első győzelemnek méltán nevezhető Wekerle Sándor miniszterelnök és a nemzeti kormány álláspontjának sikere. A király beleegyezését adta ugyanis, hogy az önálló, autonóm magyar vámtarifáról a kormány törvényjavaslatot terjesztessen az országgyűlés elé. Ennek értelmében Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, aki ismétleten és egész határozottan kijelentette, hogy megmarad függetlenségének és

miniszteri állásában is igyekezni fog a függetlenségi és 48-as elveket szolgálni, beterjesztette az önálló autonóm vámtarifára vonatkozó javaslatot, melynek hatálya a magyar korona országainak egész területére kiterjed — minden áru behozatalára. Az áruk átvitelénél vám nem fizetetik, kivételül csak a vámtarifában megjelölt tárgyak esnek vám alá. Vámpótlék jár oly cikkek behozatalánál, amelyekhez belföldi fogyasztási adó alá eső alkatrész van adva. A gabonaneműekre meg van állapítva a vámösszeg minimuma; rossz termés esetén a vám leszállítható. Egyedárusítási tárgyak csak külön engedéllyel bocsáthatók behozatalra, átvitelre. Művészeti kivételre szánt tárgyak vámentesek. A kormány a külkereskedelmi forgalmi viszonyok rendezése végett felhatalmazást nyer új kereskedelmi szerződések kötésére, illetve az autonóm vámtarifa alapján való tárgyalások folytatására. Ugyisint, hogy az autonóm vámtarifát és a Német-, Olasz-, Oroszországgal, valamint Belgium- és Svájjal kötött kereskedelmi szerződéseket, rendeleti uton életbe léptesse s hogy a Szerbia-, Montenegró- és Bulgáriával való áruforgalmunk szabályozására, ideiglenes rendelkezéseket léptessen életbe.

\* A kormány programját kedden, a képviselőház ülésén adta elő Wekerle miniszterelnök. A kormányzatra — úgy mond — azért vállalkoztunk, hogy megmentsük az alkotmányt, a parlamentárismust; megvalósítsuk ama nagy nemzeti eszméket, amelyek ma a nemzetet izgatják. Javaslatokat tesznek a költségvetésről, ujonclétszámról, horvát kiegyezésről. Vállalkoztak a demokratikus eszme érvényesítésével az általános szavazati jog behozatalára, a választókerületek új beosztására és a községenkénti választásra. Ezután lemondanak. Belügyi téren a közigazgatási községi önkormányzat szélesítése, a választási rendszer föntartása. A közigazgatási bíróság függetlenségének nagyobb kiterjesztése, állami tisztviselők helyzetének javítása, szolgálati pragmatika behozatala. Városokban gazdasági intézkedésekkel a nép jólétét emelni fogják. Vallási téren a kath. autonómia megoldása lesz a főgondjuk. Az egyházi adónak súlyán segélyekkel enyhítenek. Az oktatásban minden vonalon a magyar nemzeti eszme bevitele lesz irányadó. Igazságügyi téren a kuriai bíraskodást meghosszabbítják, rendezik a telekkönyvi tagosítási bajokat. Mezőgazdasági hitelt, kisbirtokosok adósságainak konvertálását, ipartörvény revideálását, iparoktatásnak inkább

gyakorlati, mint elméleti rendszer alapján való kiegészítését helyezi kilátásba. Szociális politikai tereket előterjesztést tesznek a kereskedelmi és ipari alkalmazottak érdekében baleset ellen való kötelező biztosítás iránt. Az egyenes adókat reformálják. Az általános jövedelmi pótdó helyett személyes jöv. adó lesz progresszív alapon az I. és II. o. adó enyhítésével. A többi adószámlák tulajdonjelmét a kincstár jöv. gyarapítására fordítja. A valutát végleg rendezzük. Ausztriával szerződéses viszonyba lépünk. Horvátországon belül az állami közigazgatásban a horvát nyelvnek tért engednek, ugyancsak az állami üzemekben, ahol a közönséggel való érintkezés szempontjából szükséges, horvátokat alkalmaznak. (Zaj a szélső baloldalon.) Egyebekben szigorúan ragaszkodnak az 1868 évi törvényhez. Wekerle beszédét az egész Ház tetszéssel fogadta, egy pár román képviselő kivételével. Olyan óriási eljénzés támadt beszéde nyomán, amelyen rég nem volt a Házban. Egy-másután emelkedtek szólásra Thaly Kálmán a függetlenségi párt, Széll Kálmán az alkotmánypárt, Rakovszky István a néppárt, Droheczky püspök a horvátok, Hodzsa Milán a szerbek nevében, akik mindnyájan támogatásukat ígérték a kormánynak. Ellenben Maniu Gyula a románság nevében nem viseltetik bizalommal, mert a kormányprogram — szerinte — az alaptörvények megtartásáról nem szól. Justh elnök rendreutasítja Maniut, mivel most nem az alaptörvényekről, hanem a kormány programjáról van szó. Wekerle július 1-ig indennitást, Jekelfalussy honvédelmi miniszter pedig újoncot kér s e tárgyban javaslatokat beterjesztettek.

\* Az osztrák kormány lemondását ő felsége elfogadta és egyidejűleg az ügyek ideiglenes továbbvitelével megbizta. Az osztrák képviselőház elnapolása is kérdésben forog. A pártelnökök ülésén elhatározták, hogy elnapolás esetén, valamennyi

képviselőnek kötelessége mandátumát letenni.

\* Lueger bécsi polgármester a mezőgazdasági szövetkezetek ülésén az osztrákokat tapsokra ragadta azon mondásával, hogy Ausztria nem lesz többé helotája (spártai rabszolga), lenyűgözött rabszolgája annak az ázsiai fajtának és minden jó osztráknak kötelessége a zsidó-magyarok támadásait visszaverni. Lueger ur bizonyára nem számított arra, hogy a botnak két vége van s a bunkósabb része — őket találja.

## IPAR ÉS KERESKEDELEM.

### A székely kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara. közgyűlést nagy érdeklődés mellett f. hó 25-én tartotta meg Marosvásárhelyt.

Tauszik B. Hugó elnök örömeinek adott kifejezést, hogy hazánk politikai és kormányzati életében a kereskedelmi és ipari élet munkásait is igaz megaláztatással elűző fordulat állott be és hogy a közgazdasági ügyek vezetésére Kossuth Ferenc vállalkozott, kitől méltán és joggal remélhetjük hazánk közgazdasági felvirágztatását.

Bejelentette egyben, hogy az elnökség az új kormány kinevezése után nyomban üdvözlő táviratot küldött a kereskedelmi miniszternek, sőt a hazai kamarák küldöttségében is tisztelgett nála, mit a teljes ülés helyesléssel vett tudomásul.

Tárgyalás rendben bejelentette az elnökség, hogy a Voigtländer és Goldberger fele alapítványokért a kerületből összesen 29 folyamodvány érkezett be, miket a rendes határidőben felterjesztett; hasonlóképpen pályázat hirdettetett 600 koronás külföldi tanulmányi ösztöndíjra, minek odaítélésére nézve az elnökség megtette ajánlatait.

A tanonc és segédmunka kiállítás ügyében úgy határozott a közgyűlés, hogy azok célszerűségi és pénzügyi szempontokból három évenként legyenek megtartva és pedig úgy, hogy előbb helyi kiállítások, azután a kerületi és a legkiválóbb munkákból országos kiállítások rendeztessenek.

Tárgyaltatták a bukaresti kiállítás

ügye, melyen a közvetlen szomszédságban levő Székelyföldnek részt kell venni s aminek előmozdítása céljából a magas térdijak pótlásához a kamara támogatást kért és kapott, dacára az idő előrehaladottságának. Indokolatlanul hiányzik a sepsiszentgyörgyi székely szövetség.

A látogatás érdekében is a kamara akciót indít. Jelentés tétellett a székelyföldi ipari pályára helyezése és nevelése kérdésében, mit már több mint egy évtizede nagy buzgalommal vezet a kamara. Kapcsolatosan jóváhagyta a közgyűlés a költségekről és a nevelendő iparosok segélyezésére gyűjtött alapról tett elszámolást. A székely ipar alap 10629 K 88 fillérre emelkedett a legutolsó adományozásokkal.

Folytatólag az államsegélyért folyamodott iparosok kérését vették tárgyalás alá s bírálták el helyszíni adatok alapján. Tudomásul vették, hogy a kereskedelmi kamarai kerület részére régi ipari munkások és segédek jutalmazása céljából négy egyenként 100 koronás jutalmat engedélyezett, mire a pályázat kiíratott. Javasolja a közgyűlés illetékes helyen országos mezőgazdasági ipari kísérleti állomás létesítését, a helyi forgalom számára olcsó levelezőlapok kiadását, postatakarékpénztári számozatlan befizetési lapok elhelyezését minden postatakarékpénztári fióknál, kereskedő ifjak számára külföldi tanulmányi ösztöndíj alapítását. A székelyudvarhelyi ipari szakiskola felügyelő bizottságába: Gyertyánffy Gábor és Persián János, a marosvásárhelyi kir. törvényszék területére kereskedelmi ünlökök: Bürger Albert és Váradai Márton, alelnökök küldettek ki. Levelező tagokul megválasztották Benedek Kálmán parajdi bányamérnök és hivatal főnököt, valamint Sándor Kálmán ny. kir. táblai bírót. Jelentés tétellett arról, hogy a kereskedelmi miniszteriumból indult székely iparfejlesztési akció nyomán alakult bizottság megállapította azokat az iparágakat, melyek a kamara kerületében fejlődés képességgel bírnak s első sorban felkarolandók, valamint hogy mely városokban és községekben minő iparágakra fordítandó gond első sorban. Ennek kapcsán a titkár kiküldetett a viszonyok tovább tanulmányozására és államsegély kéretett a vele járó költségek fedezésére. Elhatározta a közgyűlés, hogy a hon-

védési bakancs-szállítás pályázatánál felmerülő munkálatokat szokott módon tovább is végzi, a Székely Társaságok Szövetségének mozgalomához a közgyűlés örömmel csatlakozott s kapcsolatosan elhatározta, hogy a kolozsvár-marosvásárhely-székelyudvarhely-sepsiszentgyörgy-konstancai vasut kiépítését a kamara is feliratban kérelmezze. (Gratulálunk a kamara ezen nagyfontosságú határozatához. Csak aztán állandóan felszínen is kell ám tartani Szerk.)

Több kisebb ügy letárgyalása után a gyűlés véget ért.

## TANÜGY.

Az Udvarhelyvármegyei Tanító-Egylet\* Székelykeresztúron, folyó év június hó 6-án délelőtt pont 9 órakor a Bálint Dániel ur termében tartja meg XXXI-ik rendes közgyűlését, melyre a tagokat és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom Siménfalván, 1906. évi máj. hó 20-án Szász Ferenc, elnök. Tárgyai lesznek: 1. Elnöki megnyitó. 2. Elnöki előterjesztések és bizottságok kiküldése. 3. Titkári jelentés s ezzel kapcsolatosan a központi választmány javaslatának tárgyalása. 4. Tanító törvénytervezetéről hozott fiókköri határozatok összegezése s a választmány erre vonatkozó javaslatának tárgyalása. Előadó: Rozsondai István. 5. Az új terv alapján készült tankönyveket ismereti Gyöngyösi István, segesvári polg. isk. igazgató. 6. Pénztáros jelentése. 7. Könyvtáros jelentése. 8. Kiküldött bizottságok jelentései. 9. Jelentés a pályázatok eredményéről. 10. A pályanyertes mű felolvasása és az alacsoportozatok bemutatása. 11. Indítványok. 12. Tisztújítás. Megelőző napon, tehát június 5-én d. u. 4 órakor választmányi gyűlés, mely után d. u. 5 órakor kezdődőleg a segélyalap fogja megtartani évi közgyűlését. Esetleges indítványok június hó 4-ig, az elnökséghez beadandók. A „Módszeres irkák“ használhatóságának tanulmányozása céljából, a választmányi tagoknak kiosztott példányokról szerzett vélemények, írásban az elnökséghez be-

## A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irtá: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(Mindem jog fontartva.)

(34. folytatás.)

Az egész XVI. századon keresztül a lófők személy szerint az adófizetés alul föl voltak mentve, de a fejedlem parancsára bármely percben hadi szolgálatra készen kellett lenniök. 1569-ben Csik, Gyergyó és Kászón székében 514 lófő volt, 1602-ben ugyanezen székében, 33 százalékat a félreálltakra leütve, 804; Udvarhelyszékben 1566 körül volt 573 lófő, 1602-ben 862. A két év-szám közt tehát ez a rend a sok háború dacára is meglehetősen növekedett. 1602-ben a hat székben az összes lófők száma 33 százalék le-számításával, 2888 volt; szám szerint tehát mindjárt a jobbágyok után következtek.

A primorok vagy magyarul főn épek, a vármegyei jobbágyos nemesekkel egyenlő rangban álltak. Jóllehet egynehány közülök jelentékeny vagyon felett rendelkezett, e pontban mégis a vármegyei mágnásokkal össze nem mérhetők. 1576-ban Udvarhely, Csik, Kászón és Gyergyóban köztük a legtöbb adót fizetőek ezek voltak: Kornis Mihály, Kornis Farkas, Csákány György, Moré György, Lázár István, Lázár Farkas, Lázár János, Mikó János, Becz Pál

stb. Az egyesek adótételei szerint, megállapíthatjuk körülbelül, hogy hány jobbágyaik lehettek. Kornis Mihálynak volt 81 jobbágya, Kornis Farkasnak 139, Csákány Györgynek 57, Moré Györgynek 35, Lázár Istvánnak 131, Lázár Farkasnak 47, Lázár Simonnak 87, Mikó Jánosnak 12, Becz Pál árváinak 90 stb.; a többinek kivétel nélkül kevesebb jobbágya volt 10-nél, némelynek csak 2—3.<sup>60</sup> A nevezett jobbágyokon kívül mindegyik főnép még jelentékeny magán vagyon felett is rendelkezett, mely családi örökség volt vagy pedig csere vagy vásárlás folytán került a kezébe, de a miket adatok híján becselni nem lehet. A jobbágyok felett a primoroknak szabad rendelkezési joga volt. Azok eladásának jogát egy későbbi országgyűlési végzés meglehetősen korlátozta.

E nemesek kötelességei 1562 után lényegileg nem igen változtak; ezután is, mint azelőtt, birtokaiknak megfelelő számú lovas kellett fölszerelniök, kikkel a király parancsára a harctéren elő kellett állniök. A többi székely fölött bizonyos, a birtok erején és a hagyományon nyugvó tulajdlyal bírtak. Ők foglalták le a legmagasabb állásokat a székekben, követekül küldettek az országgyűlésre, tanácsot kértek tőlük a fejedelmek<sup>61</sup> és diplomáciai küldetésekre is alkalmaztattak. Nemeségök örökölt volt. De 1569 óta találunk leveles nemeseket is közöttük. A liber-

regius által való első nemesítés vagy kiténtetés esete, mint kiváltságlevelű nemesség, 1569 július 3-áról való. Az illető nemesített kapott egy címet is,<sup>62</sup> a mi, legalább az oklevelek hallgatásából következtetve, odáig a honi földön élő egyetlen székelyvel sem történt még meg, de később szabályszerűen kezdett megtörténni. Ezek a levelek különben nemes leveleknek mondatnak és azokról a fejedelmek, mint nemesítésről beszélnek (nobilitari),<sup>63</sup> talán a fentebb jelzett nobilitarinak önkényesebb módja szerint. Egyébiránt a darabontok és nobiles, gyorsaságos, agiler jelzővel neveztetnek meg<sup>64</sup> és a lófőknek efféle jelzése általános, épenséggel nem ritka.<sup>65</sup> Azonban a főnépeknek joguk volt a nobiles címet viselni, ők a vármegyei nemesekkel, a lófők pedig az „egyházi nemesekkel tartattak egyenlő ranguaknak. Rajtok kívül a darabontok is nemesek voltak; ők személy szerint szintén szabadok, fegyverrel szolgáltak és nem fizettek adót.

A primorok száma sohasem volt igen nagy. 1566-ból 56 primor említettük, kik a fejedelmet híven szolgálták. Az 1602-iki lajstrom 162-öt mutat ki. De hát még az 56 sem volt mind primor, amint azt Udvarhely széknek listája a székely oklevéltár II. k. 194. és 195. lapjain bizonyítja.

De hogy az új rendszer alatt még a két első rendnek sem ment a leg-

jobban a dolga, az igen könnyen megérthető. Először is a Székely támadt várkapitányai nem épen tulságosan respektálták a lófők rendi karakterét, amiért ezeknek bőven volt okuk panasra. A szegény lófőket pl. a többek közt a kincstári jobbágyokkal együtt, várszolgálatra és adófizetésre kényszerítették. A várföldek és rétek kikanyarításakor a két első renddel is épp oly kurtán elbántak, épp úgy csüörték-csavarták mindenféle módon őket, mint a harmadik rendet. Azonkívül a királyi táblán a vármegyei nemességgel kezdték őket egy kaptafára huzni, ami nekik igen rossz esett. 1569-ben panaszkodnak, hogy a királyi tábla az ő ügyüket a Tripartitum szerint itéli meg, holott abban az ő törvényeikre nézve egy különleges cikkely vagyon. Erről az ítélőmesternek és a székülőknek előterjesztést tettek, de azok kijelentették nekik, hogy ők a decretusra megesküdtek és más törvényekhez nem tarthatják magukat. Mindazáltal kérik mégis, hogy az ő ügyekben a saját törvényeik szerint ítéljenek.<sup>66</sup> Azt is kívánta tőlük a királyi tábla, hogy birtokaik tulajdonjogát mutassák ki okmányokkal. Ez a székelyekre nézve kegyetlen követelés volt. Korábbi birtokaikat igen nehezen tudták volna kimutatni, mert azok örökségek lévén, semmiféle fejedelmi írással megerősítve nem voltak.

(Folyt. köv.)

adandók. Közgyűlés végeztével a „Korona” szállóban közeled lesz; egy teríték ára 2 K 40 f. Jelentkezhetni lehet Szász Béla székelykereszturi áll. isk. igazgatónál.

20—1906 eln. sz.

*Tekintetes Szerkesztő Ur!*

Az Udvarhelymegyei tanító egyet. központi választmányának folyó év május hó 19-én tartott rendes ülése alkalmából tárgyalás alá vettett Hetser Kálmán felsősófalvi állami tanítónak, mint fiókköri jegyzőnek a „Székely Tanügy” folyó évi 10-ik és egyik megelőző számában Gyerkes Mihály székelyudvarhelyi községi igazgató-tanító, mint az udvarhelyi járáskör elnöklő alelnökével szemben, először lekiacsináló kritikát tartalmazó tudósítása, másodsorú gúnyos viccekkel telített „Viszonzás”-a.

A választmány személyeknek privát ellenszemből származott párbeszédeibe egyáltalán nem szokott beleavatkozni; jelen esetben azonban a fiókkör jegyzője, annak elnöke felett egy oly szokatlan és helytelen uton gyakorol kritikát — midőn egy idegen vármegyei tanító-egylet hivatalos lapjában tudósít helytelenítőleg, — hogy Hetser Kálmán ezen eljárását bírálat tárgyává kellett tennie.

A választmány a fiókköri gyűlések kellő színvonalának, tekintélyének epségben tartása és megóvása szempontjából — tekintettel azon meggyőződésére, miszerint a tudósításban érdekelt fiókköri gyűlés egyike volt a legsikerültebb gyűléseknek: hivatalosan kijelenti, hogy Hetser Kálmánnal egyet nem ért, s eljárását helyteleníti.

*A központi választmány.*

## KÜLÖNFÉLÉK.

MOSOLYGÓ HAJNALON ...

Mosolygó hajnalon  
Tündér száll a légben:  
— Virulj kis virágom  
Uj haza földjében!  
S piros szőnyeg borult  
A szép Székelyföldre,  
Kert, halom, zengő bérc  
Tulipánnal fődve...

Azóta itt virulsz  
Kedves szép virágunk,  
Ringó gyermek-bölcsőn  
Mosolyogni látunk.  
Az ifjak kalapján,  
Szüzi keblek fölött,  
Szeretet, hagyomány  
Ékességül kötött...  
Az édes otthonnak  
Minden kicsi tárgya,  
Piros tulipánnal  
Van körülcsírázva.  
Barátságos kapun,  
Muskátlis ablakban,  
Ablak alatt díszlő  
Virágos udvarban:  
Tulipán jegyével  
A Génusz lebben...  
Munka, Lonszeretet,  
Hol ragyogott szebben?!

Az anyaországból  
Látták-e talizmánt  
S a hármás bércen is  
Ragyog már tulipán.  
Vajha látnák szintén

A sok vérző sebet,  
Miket rejtegetni  
Már többé nem lehet:  
Tán hamarabb jöjné  
Egy szebb kor, a melynek  
Áldása, uj erőt  
Adna a székelynek.  
Oh, hirdesd addig is  
Te kedves kis virág,  
Hogy a Székelyföldön:  
Lesz még egy szebb világ!

*Fülei Sz. Lajos.*

— A „Székely-Udvarhely” előfizetőinek, kik egy évtizeden át támogatottak lapunkat, a pünkösztől ünnepek alkalmából kiadóhivatalunk kedves meglepetést szánt. Emléklő és ajándéklő, a „Székely-Udvarhely” ünnepi mellékletként díszes kiállítású, hangulatos zeneművet küld. A „Székely-Udvarhely” ünnepi ajánlókát megküldjük mindazon előfizetőinknek, akik a folyó évre előfizettek és azoknak is, kik egész évre nem fizettek ugyan elő, de hátralékban nincsenek. Ez utóbbiak az esetleges hátralék kiegyenlítése után és új előfizetőink szintén megkapják az értékes zeneművet.

— **Búcsujárás.** A helybeli plebánia templomban vasárnap Gróf Mikes János főesperes-plebános tartotta az egyházi szent beszédet. Az új plebános azon kijelentése, hogy a holnap (pénteken) induló búcsujárókkal együttesen fog elzarándokolni Csiksomlyóra — a hívők körében leirhatatlan örömet keltett. Ennek hatása alatt nagyon sokan elhatározták, hogy szintén részt vesznek a zarándokutban és a csiksomlyói Mária kegyhelyet meglátogatják. Tehát előreláthatólag a székelyudvarhelyi keresztalja, egyik legnépesebb csoport lesz azok között, melyek a pünkösztől búcsu alkalmából Csiksomlyóra bevonulnak.

— **Városi közgyűlés.** Ma (csütörtökön) d. e. 11 órakor városunk képviselőtestülete rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a villamvilágítás ügyében kiküldött bizottság jelentését fogja tárgyalni.

— **Egy jótékony főúri nő halála.** Zágonyi báró Szentkeresztly Stefánia, az Erzsébet-rend tulajdonosa, hosszabb szenvedés után 64 éves korában meghalt Budapesten. Háromszék vármegye s különösen Kézdi-vásárhely város közönsége, az elhunytban pótolhatatlan védőangyalát veszítette el. A nemes bárónő alapította meg a város összes humanus intézményeit. Az Erzsébet-árvaleánynevelő intézet, Stefánia-menedékház, Rudolf-kórház, mind az elhunyt jó szívének, emberbaráti érzelmeinek maradványai bizonyítékai. Az ilyen nemes lélekkel bíró hölgy valóban áldás, örök dicsőség egy vármegyére és városra. Csak az a kár, hogy a legjobb, legnemesebb szív működésének is vége szakad. Vigasztaló azonban az a tudat, hogy megteremtett intézményeiben tovább él és szenvedő, avagy árván maradt embertársai: áldó-imádságban mondják el szent nevét. Ugy legyen... A család a következő gyászjelentést adta ki.

Zágonyi báró Szentkeresztly György úgy a saját, mint családja, nemkülönben fiverei: báró Szentkeresztly Zsigmond és ennek családja és az egész báró Szentkeresztly család, valamint rokonai nevében mély fájda-

lommal tudatja szeretett jó nővérének: zágonyi báró Szentkeresztly Stefánia alapítványi hölgy, az Erzsébet-rend II. osztályának és a koronás arany érdemkeresztnek tulajdonosa, az általa Kézdi-Vásárhelyt létesített leány-árvaház, aggok háza, kórház és oltáregylet elnökének hosszú szenvedés után élete 64-ik évében bekövetkezett halálát. Teteme folyó hó 26-án délután fel 4 órakor Budapesten történendő beszentelés után végakaratahoz képest, Kézdi-Vásárhelyt, mint önfeláldozó jótékonyágának színhelyére fog szállítani és ottan az árvaház kertjében folyó hó 30-án délután 4 órakor örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1906 május hó 27-én. Béke poraira, áldás emlékére!

— **Hitelesítő közgyűlést** tart ma d. e. 11 órakor a vármegyei gazdasági egyesület a vármegyei ház kistermében.

— **A helybeli polgári önképzőkör** ez évi rendes közgyűlést Soly-mossy Endre igazgató-elnök vezetésével vasárnap délután tartotta meg a tagok élénk érdeklődése mellett. A tisztviselői kart és választmányt újra választották és mindössze annyi változás történt, hogy Tóth Márton új könyvtárnok, Biró István, Szentpétery Gergely és Szakács Gyula választmányi tagok lettek. A tárgysorozaton volt ügyek a választmány javaslatai értelmében nyertek elintéztést. Majd a közgyűlés Soly-mossy elnöknek, Csillag József titkárnak, Fischer Ferenc pénztárnoknak, Kolombán Lukács és Gyerkes Mihály jegyzőknek, Szabó József gazdának és ifj. Szemerjai Károly könyvtárnoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az ügybuzgó működésért.

— **Szinészet.** Heves Béla, az első erdélyrészi szinikerület igazgatója, 34 tagból álló társulattal, szombaton beállított városunkba és este nyomban előadáshoz fogott. Operette-vel kezdte és — úgy látszik — operette-vel folytatja s végezni is operette-vel szándékozik rövidnek ígérkező pályafutását. Ezt mutatja eddigi sorrendje, melytől a közönség már-már csömört kapott. Heves Béla szinigazgató ur és a „műsort” megállapító vezetőség, valóságos operette-kompania lehet. Másképp megérteni nem tudjuk, miért kínozzák unos-untalan a készpénzzel fizető színházlátogató közönséget operettekkel. Miért nem vesszük figyelembe a magyar állam amaz intencióját, melyhez a Heves igazgató urnak is évenként kiutaltványozott 6000 korona szubvenciót köti. Nem hisszük, hogy az államsegélyt könnyű műfajok, ledér operettek előadásáért aduak. Avagy immár a komoly hivatással, nemzeti misszióval bíró szinistársulatok is „Tarka szinpad”-szerű daltársulatokká váltak? Ez esetben nincs és nem lehet szavunk — az igazgató urhoz. De figyelmeztetjük a tanintézetek igazgatóságait, a romlatlan lelkű gyermekek gondozóit, hogy az ugynevezett operette-előadások látogatásától az ifjúságot feltétlenül és a legnagyobb szigorral tiltsák el. Az államsegélyt utalványozó magyar miniszteriumot pedig arra kérjük, hogy a vidéki erkölcsök lelkiismeretlen megrontását eszközölő „szinigazgatók”-nak — behunyt szemmel — anyagi segítséget ne adjon. Kösse szorosabb feltételhez a segélyezést. Ha

a népkönyvtárakban helyet foglalható irodalmi műveket — igen helyesen — megválogatják, hogy oda mindenféle szemét bejutni ne tudjon, válogassák meg azon nyilvános előadásra kerülő szindarabokat is, a melyekért a segélyre aspiráló direktorok, nyugodt lelkiismerettel — zsebrevágják az évi 6000 koronákat. Nagyon sajnáljuk, hogy ezeket a sorokat éppen Heves Béla szinigazgató előadásainak alkalmából kellett megírjuk. Azonban nem mi, hanem egyenesen a direktor ur ezért a hibás. Hiszen a „Székely-Udvarhely” Heves ur multkori hasonló szerepléseit is elítélte s aból a jelenre okulhatott volna. Különböztetve szombaton Martos „Gül Babá”-ja, vasárnap Guthy „Mádizsidó”-ja, hétfőn a „Paradicsom”, kedden Goldfaden „Szulamith”-ja, szerdán a „Nap és Hold” került színre. Mindannyi bohózat és operette. Tehát komolyabb tartalom nélkül való darabok. Ma, a hatodik napon — valószínűleg a közönség szóbeli figyelmeztetésére — kerül előadásra „Baccarat”, legújabb társadalmi színmű. De már a tegnapi szinlap alján ismét két operette-előadásra fenyegetődzik az I-ső erdélyrészi szinikerület igazgatója. Csak aztán városunkkal is úgy ne járjon, mint Déván járt, ahol tudvalevőleg a csömörletes operette-előadások miatt — kiléptek a kerületből... (Beküldték.)

— **Meghívó.** Az udvarhelyi Dávid Ferenc Egyletnek f. évi június hó 14-én (csütörtökön) Oklándon tartandó közgyűlésére az érdeklődők tisztelettel meghívotnak. — A közgyűlés tárgysorozata: 1. Nemes E. A CXXX. Zsoltár. 2. Imát és egyházi beszédet tart Ürmösi József szentpáli lelkész. 3. Iszlai: „Oh jöjj az Urnak házába” ima után. 4. Kölcsey—Erkel „Nemzeti himnus” egyh. beszéd után. 5. Elnöki megnyitó. 6. Beszédet tart tiszteletlő Dr Boros György theol. dékán, egyleti titkár. 7. Wégler Gy. XC. Zsoltár. 8. Szaval Barra Rózsika. 9. Felolvasást tart Ürmösi Károly jánosfalvi lelkész, 10. Weber: „Ima a Büvös vadász-ból.” 11. Szaval Kállay Erzsi. 12. Zsaskowszky E. „Honvágy.” 13. Elnöki bezáró. 14. Vörösmarthy—Egressi „Szózat.” Tudnivalók: 1. Az énekdarabokat a most alakult „Udvarhelyi Dávid Ferenc Egylet dalköre” adja elő. 2. A gyűlés d. e. 9 órakor a templomban kezdődik. 3. Gyűlés után a hivatalos ügyek tárgyalása. 4. Az egyleti persely a kegyes adományokra kitéve. 5. Gyűlés után a közeled 1 K 40 f. A résztvenni szándékozők megjelenésüket jun. 10-ig jelentésükkel Pál Ferenc lelkészhez. 6. Délután az ifjuság házi táncmulatságot rendez. Belépő-díj nincs. A meghívó fog belépő jegyül szolgálni. Derzs, 1906. máj. 28. Sándor Gergely, elnök. Péter Sándor, titkár.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Özv. Tamás Károlyné szül. Kovács Ilonka mint neje, gyermekei: Ilonka, István és Kálmán; testvérei: Özv. Boros Károlyné szül. Tamás Eliza, Tamás Dénes és családja, Tamás Albert és családja; továbbá a néhai sógorai, illetve sógornője: Gönczi Lajos és családja, Dr Kovács Gábor és családja.

ládja, Özv. Dr. Kovács Mórné és családja, úgy a maguk, mint az egész rokonság nevében megtört szívvel tudatják, hogy a legjobb férj, gyöngéden szerető apa, testvér, sógor és rokon Tamás Károly kir. ítélő táblai bíró, róm. kath. egyház-községi és iskolai tanácsos, a „Besztercei Székely Társaság” diszelnöke, az E. M. K. E. Beszterce-Naszód vármegyei fiókválasztmányának elnöke, az „Állami Tisztviselők Országos Egyesületének” választmányi tagja stb. életének 63-ik, boldog házasságának 28-ik évében, folyó hó 27-én, délelőtti 9 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Az üdvözültnek hült teteme folyó hó 29-én délelőtt 10 órakor szenteltett be és az ottani vasuti állomáshoz kikisérte; örök nyugalomra helyezése Székelyudvarhelyt folyó hó 30-án délelőtt fél 11 órakor ment végbe, az engesztelő szent miseáldozat pedig lelki üdvéért Besztercén június hó 6-án délelőtt 9 órakor fog az egek Urának bemutatni. Az örök világosság fényeskedjék neki, áldás emléken, béke porain.

— **Nyári diákbál.** A helybeli ref. kollegium tanuló-ifjúsága jövő hó 9-én Sándor István vendéglőjének kerthelyiségében a torna-kör javára nyári táncmulatságot rendez.

— **Gyilkos bika.** Borzalmas halállal ért véget Szolga József 68 éves, homoródujfalvi lakos élete. A község „Vidam” nevű bikája hétfőn megölte. A bika szabadon legelt a marhacsordával, melyet rendes pásztora Szolga őrzetében hagyott. A helyettes pásztor — úgy látszik — nem ismerte a gonosz állat vérengző természetét. Nyugodtan terelgette a bikát, mely az ismeretlen embert megtámadta és össze-vissza rongálva, törve-zúzva kivégezte. A szerencsétlen áldozat jobb lábát és karját eltörte, mellet felhasította s a szó teljes értelmében elégtelenítette.

— **Magyarország villamtelepei.** Érdekes tanulmányt irt Straub Sándor tanár a közcélna szolgáló villamtelepekről. A közérdekű részletes tanulmányból a következőket közöljük. Hazánkban ez idő szerint 141 helységben van már villamos köz- és magánvilágítás, melyeket 190 áramfejlesztő telep lát el árammal. A világítási telep értéke 75 773 502 korona, a hazai villamos vasutak alaptőkéje pedig 122 458 050 korona, vagyis hazai villamos központi áramfejlesztő telepekben mintegy 200 millió korona fekszik. A hálózathoz van kapcsolva 784.134 magán izzólámpa és 31 595 utca — közvilágításra való — izzólámpa, azután 7771 magánvilágítás és 1215 utcai vilámpa. Az elektromotorok száma 2882 s utóbbiak 8801 lóerőt fejtenek ki; az áramfogyasztást mérő áram-órák száma pedig 43 521. A telepek közül 53 egyenáramot, 20 váltakozó áramot, 2 két fázisu áramot, 34 pedig három fázisu (forgó) áramot fejleszt. Városi tulajdont képez 17 városi, de bérbe van adva (üzembérelt) 13, magántulajdon 26, részvénytársaságok tulajdona 53. A világítási és villamos vasuti telepeken van összesen 247 gőzgép, ezek 60.845 lóerőt fejtenek ki; van azután 43 vízi turbina 11 348 lóerővel; a többi erőgépek munka-

birása pedig 2380 lóerő, vagyis a dinamogépek hajtására 76.573 lóerő áll rendelkezésre. Kimutatja a szerző azután minden telepre a külön befektetési tőkét, áramfejlesztési rendet stb. A tanulmányhoz egy színnyomatu térkép van mellékelve, melyen azok a helységek vannak megjelölve, ahol villamos közvilágítás már van.

— **Köszönet.** Feledhetetlen jó férjem elhalálása alkalmából a családukhöz intézett tömeges részvénytárgyalásokat nem tudjuk külön-külön megköszönni, s ezért ez uton mondunk hálás köszönetet értettük. Székelyandrásfalva, 1906. május 27. Özv. Sándor Józsefné és fia Sándor Albert.

— **Kossuth-utca 31-ik szám.** Betegh Pál és Társa könyvnyomató és könyvkötő intézetét **folyó évi április hó 24-től kezdve** Kossuth-utca 31. szám alá, a m. kir. postahivatallal átellenben levő saját házába helyezte át.

### Közbirtokossági ügyek.

A kényszererdősítés ellen való lépések megtétele céljából Gyergyó- és Csikszék közbirtokosságait Török Ferenc képviselő küldöttségben Budapestre készíti. Ezen alkalmából figyelmeztetjük a vezető-köröket, hogy a „Székely-Udvarhely” utján megindított mozgalom, mely a közbirtokossági erdőknek az állami erdőkezelés alól leendő felszabadítását célozza, annyira előhaladt, hogy a Székelyföld összes vármegyéből az erdőbirtokosságok legnagyobb része mozgalmunkhoz való csatlakozását bejelentette. Ebben az akcióban az erdőbirtokosságok ohajtásai, kívánásai mind benne van. A felirat tervezetét egy-két héten belül a csatlakozottaknak átolasás és észrevételeik megtétele végett elküldjük. S épen ezért fölöslegesnek tartunk — ezidőszert — mindenféle, főképp az erők szétforgácsolását credményező más mozgalmat. Csikvármegyei laptársainkat ezen közleményünk szives átvételére, közlésére — az ügy érdekében — felkérjük.

### TÖRVÉNYKEZÉS.

**Javithatatlan.** A helybeli kir. törvényszék, mint büntető bíróság Ilonka Todor Ferenc, 46 éves, homoródszentmártoni lakos lopás büntetésében e napokban hozott ítéletet. Ez az élete delén levő bűnös folyó hó 5- és 6-ika közötti éjjelen Bomhér Sándor recsenyédi lakos záratlan udvaráról különböző ingóságokat lopott el összesen 8 K 90 fillér értékben. S mivel lopás miatt már 4 ízben volt büntetve, a bíróság mostani tetteért 2 és fél évi fegyházra, mint főbüntetésre s 5 évi hivatalvesztés- és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte el. Az elítelt vizsgálati fogságát, miután az május 14-től számítva amugyis csekély tartamu volt — nem számították be. Az ítélet jogerős.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

**Betegh Pál**

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

2336—906. sz. szb.

### Pályázati hirdetés.

Siklód községben (székelykereszturi járás) lemondás folytán a közsegi szülészónői állás megüresedven, annak betöltésére ezennel pályázatot hirdetek azon megjegyzéssel, hogy az érdekeltek felszerelt folyamodványukat folyó évi június hó végéig annál is inkább adják be, mert a később érkezett folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

Ezen állással járó jövedelem:

1. Rendes fizetés 100 korona.
  2. Lakbér 40 korona.
  3. Minden egyes szüléstől egy véka tiszta gabona vagy 2 korona eljárási díj 8 napi kiszolgálás után.
- Székelykeresztur, 1906 május 23  
GÁLFFY, főszolgabíró.



### Minden igaz székely

#### Haurik-féle márciusi sört fogyaszt

— közvetlen a gyárból. Kötőnő zamatú; bármely hazai gyártmányúval kiállja a versenyt. Olcsóság tekintetében felülmúlja valamennyit 25 literes hordóban 8 korona, 12 és fél literes hordóban 4 K. Palackozva is kapható. Gyár: Székelyudvarhelyt, Budavár-utca 1. szám



### TULIPÁNOS

#### VIZSGAI IRÁSLAPOK!

nemzeti színű nyomtatással, igen finom magyar gyártmányu papiroson, kizárólag

### BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyvnyomató- és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt

kaphatók. 5 százalék az Udvarhelyvármegyei Tanítók Otthona javára. 100 drb 1 K 50 f. Vidéki megrendeléseket a beérkezés napján, pontosan elintézzük. Mintákkal bárhova ingyen és bérmentve szolgálunk.

### Bérbeadó előkelő szálloda.

Székelyudvarhelyt a kiváló jó forgalmu „Központi Szálloda” összes felszerelés- berendezéssel — betegség miatt — több évre bérbeadó. Értekezni a tulajdonossal ott helyben lehet.



Mindenféle

### bélyegzők

gyári aron és leggyorsabban szerezhetők be

### Betegh Pál és Társa

könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca. 31. sz.

Keletbélyegzők önnedvezővel; „Mercur” keletbélyegző forgatható ruggyanta szalaggal; „Hungaria” keletbélyegző ruggyantából; „Egyetemes önnedvesítő” könnyű szerkezet, egészen rézből és rézleplebből, alanyozva; „Monitor” önnedvező, számozó és lapszámozó gépek.

### Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterba Ödön jöhírű fűszerkereskedését vétel utján átvettem és azt ezentul saját nevem alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szives tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kiváló minőségű és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöm iránt tanusított szives pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos  
fűszerkereskedő.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

### Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

### Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, díszműárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

### SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb áron.

Mindig friss fűszerárak!